

Katica Naglič, *Božićni običaji Hrvata u Surčinu, Novim Banovcima i Novom Slankamenu*, Hrvatska čitaonica „Fischer“, Surčin, 2019., 48 str.

Opsegom skromna, na samo 48 stranica, knjiga Katice Naglič pod naslovom *Božićni običaji Hrvata u Surčinu, Novim Banovcima i Novom Slankamenu*, tiskana 2019. godine, ima svoj pomalo neobičan početak i nastanak. Naime, u monografiji *Identitet srijemskih Hrvata kroz prizmu tradicijske baštine* (Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu – Odsjek za etnologiju i kulturnu antropologiju, FF-press i Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata, 2020.), urednica prof. dr. sc. Černelić u uvodnoj riječi napominje kako „sve srijemske lokalitete u kojima žive Hrvati nije bilo moguće obuhvatiti, no zahvaljujući ustupljenim podatcima Katice Naglič o božićnim običajima u Surčinu i Novim Banovcima, obuhvaćena su i ova naselja“. Ova je napomena uvod o priču kojom se ukazuje na vrijedan i samoprijegoran rad Katice Naglič i njezino uključivanje u terensko istraživanje tradicijske baštine Hrvata u Srijemu (2019.), a potom i u Banatu koje su proveli gore spomenuti nakladnici. Bez suradnika, kakva je Katica Naglič, predsjednica Hrvatske čitaonice „Fischer“ u Surčinu, teško je zamisliti rad na terenu, potom kontrolno istraživanje i, na koncu, ali ne manje važno, višestruku provjeru brojnih podataka. Ona je studentima Filozofskog fakulteta u Zagrebu, pod mentorstvom prof. dr. sc. Milane Černelić, tijekom kolegija „Prakse terenskog istraživanja studenata“ bila najprije organizatorica, a potom i kazivačica, što ju je ponukalo da se i sama počne ozbiljnije baviti zapisivanjem, prikupljanjem fotografija,

ali i oživljavanjem tradicijske baštine. U uvodu svoje knjige piše: „Očuvanje običaja je jedan od načina očuvanja kulturnog identiteta jednog naroda ma gdje on živio, u domicilnoj državi ili kao nacionalna manjina.“ Zašto se odlučila za ova tri mjesta – Surčin, Novi Banovci i Novi Slankamen? „Jer su to mjesta koja nisu obuhvaćena gore spomenutim istraživanjem običaja Hrvata u Srijemu, a to su male, ali duhovno jake zajednice, te uz to, Surčinci su s njima rodbinski povezani“, piše Naglič u uvodu.

Recenzent Dalibor Mergel, diplomirani etnolog i antropolog, u Predgovoru (str. 5) piše kako „Ovaj hrabri autorski pothvat Katice Naglič pridonosi sklapanju šarolikog i bogatog mozaika hrvatske baštine u Vojvodini budući da je ta zajednica veoma heterogena i povijesno podijeljena.“ On ističe „da je autorica ove publikacije vrlo aktivno uključena u život zajednice i odlučna u nastojanjima da svoje sunarodnjake potakne da nastave njegovati naslijeđe predaka. Njezina radnja tako doista

može jako dobro poslužiti namjeri da se svijest srijemskih Hrvata o katoličkom i hrvatskom nacionalnom identitetu održi i sačuva. Ovo je trajni zapis koji će i za buduće naraštaje predstavljati istodobno i podsjetnik i putokaz.“ te dodaje kako „bez vodstva prof. dr. sc. Milane Černelić i njezinih vrijednih studenata ovo istraživanje ne bi bilo moguće“. Kao zaključak bismo mogli navesti njegove riječi: „Stoga je sinergijski učinak koji nastaje zajedničkim terenskim radom lokalnih entuzijasta i znanstvenika iz područja etnologije ovdje ključan u pogledu kvalitete dobivenog materijala.“

Sadržaj knjige koja tematizira božićne običaje Hrvata u Surčinu, Novim Banovcima i Novom Slankamenu podijeljen je na tri cjeline: „Advent“ (str. 8-13), „Badnjak“ (str. 13-39) i „Božić“ (str. 39-44). Slijedi „Zaključak“ (str. 45), „Literatura i izvori“ (str. 46), „Popis kazivača“ (str. 47) i „O autoru“ (str. 48). Sadržaj prate fotografije s potpisima, a svjedočenja kazivača su istaknuta kurzivom. U knjizi su opisani različiti običaji, među kojima su sijanje žita na sv. Barbaru ili sv. Luciju, kuhanje hladetina (*pitije*) za Tucindan – dan uoči Badnjaka, kićenje bora, postavljanje betlehemske štalice – Betlehema u crkvi (ponegdje i u kućama), djeca čestitari, obilazak *betlemaša* po kućama, svećenje vina na sv. Ivana, svećenje kuća na sv. Tri kralja, čestitanje imendana i drugi.

Knjiga i njezina autorica nemaju znanstvene pretenzije, već je prisutna želja i nada da će njezini osjećaji koji su ju vodili u istraživanju „možda ponijeti i mlade generacije, dok čitaju ovu knjižicu, da prihvate i ožive barem dio navedenih običaja“.

U želji da se ovaj rad nastavi, moramo ukazati na potrebu jasnijeg i podrobnijeg uredničkog koncepta i pristupa građi kako bi se smanjio broj tehničkih, lektorskih i korektorskih pogrešaka, što bi knjigu učinilo još vrijednijom. Nadamo se, dakle, nastavku istraživanja, zapisivanja, čuvanja tradicijske baštine, a samim tim i nacionalnog identiteta srijemskih Hrvata.

Katarina Čeliković

Dani hrvatske knjige i riječi : zbornik radova s Međunarodnog savjetovanja knjižničara 2018. godine, ur. Katarina Čeliković, Hrvatska čitaonica i Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata, Subotica, 2019., 213 str.

Zbornik radova *Dana hrvatske knjige i riječi – Dana Balinta Vujkova* na jednom mjestu okuplja 18 radova 27-ero izlagača s Međunarodnog stručnog savjetovanja knjižničara koje je održano 5. listopada 2018. godine u Subotici. Zbornik je uredila Katarina Čeliković, koja je ujedno napisala i pogovor, a nakladnici su Hrvatska čitaonica i Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata. Tekstovi u zborniku su na hrvatskom i srpskom jeziku, a dojmljivih 213 stranica upotpunjeno je grafičkim prikazima i fotografijama.

Nakon sadržajno bogatog stručnog savjetovanja uvijek je važno i korisno tiskati zbornik koji ostaje trajni zapis teorije, a posebice primjera dobre prakse, kojima se određeno stručno savjetovanje bavi. Savjetovanje održano 2018. godine bilo je posvećeno temi koja je ovih dana, u vrijeme pandemije, aktualnija nego ikad. „Primjena novih tehnologija